

СУЧАСНЕ ЄВРОПЕЙСЬКЕ ПОЗИТИВНЕ ПРАВО ЯК РІЗНОВИД «ЧУТТЄВОГО ПРАВА»

Радченко А.В., студент магістратури ННІЗН НАВС

Науковий керівник: д.ю.н., доцент, професор кафедри філософії права та юридичної логіки НАВС Вовк В.М.

Вперше такий вид права як «чуттєве» був озвучений та охарактеризований відомим суспільствознавцем П. Сорокіним у фундаментальній праці «Людина. Цивілізація. Суспільство». На його думку, чуттєве право є таким, що створене людиною (на відміну від ідеаційного), а за великим рахунком є інструментом підкори та експлуатації однієї групи людей іншою. Основна мета такого права є суто утилітарною: воно покликане оберігати людське життя, захищати право власності, щастя і благополуччя громадян та панівної еліти. Саме тому норми такого права є відносними та умовними, що і підтверджується таким фактом: за одних обставин або щодо однієї групи людей норми визнаються доцільними, або ж втрачають свою доцільність в інших умовах і для інших груп людей. Наприклад, усі процесуальні вимоги прийняття, скасування або обмеження дії норм того чи іншого закону, є цілком прийнятним і коректним в межах сучасного європейського позитивного права (уповноваженими для проведення такої роботи визнаються парламенти).

Європейське право сьогодні є розвиненим позитивним правом, яке втілило в собі основні положення класичного раціоналізму. Ще з кодексів Наполеона, позитивне право розпочало наступ на «живе право» і перетворило його у силу, яка тісно пов'язана з державою, а інколи і служить для задоволення інтересів держави. Нині головним витоком чинних правових норм у громадянському суспільстві проголошений закон, як щось довільне, встановлене державною волею, на відміну від вічного закону розуму та давнього закону держави, а звідси виводиться існування суспільства, яке взаємопов'язане з існуванням юридичних законів, що розуміються як волевиявлення, наказ державної влади, а тому раціональність закону впливає з розуму держави, що в свою чергу робить можливим переведення таких феноменів як релігія та мораль у підзаконну чи позазаконну сфери. А це означає, що позитивним законам іманентно притаманні постійні зміни у вигляді доповнень та конкретизацій. Такий стан речей приводить до досить невтішного висновку: в нормах позитивного (чуттєвого) права немає нічого абсолютного і святого.

Саме такою ситуацією може бути пояснені і криза європейського позитивного права в XX-XXI століттях кризовість характеризує девальвацію правових цінностей, конкретизація яких відбувається у правових нормах Правові (позитивні) норми втратили свій «престиж», який виявляється у тотальній раціоналізації індивідуальних і групових інтересів, що і призводить до перетворення правових норм у засіб досягнення своїх інтересів в руках сильного. Право сьогодні потребує підтримки таких сил, як: поліція, тюрьма, а точніше - репресивного апарату, уповноваженого на насилля.